

TISZAVIDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Csongrád, Károlyi-köz 3. sz. hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

KIADÓHIVATAL:

Csongrád, Károlyi-köz 3. sz. hová az előfizetések, hirdetések intézendők.

Felelős szerkesztő és kiadó:

id SZILBER JÁNOS.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 8 korona. Fél évre 4 korona. Negyed évre 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket jutányos áráért vesz fel a kiadóhivatal.

Népszabadság Amerikában.

Fairport O., 1903. jul. 27.

A lapokban olvasom, mert ide csak 14—16 nap alatt jutnak el a magyarországi lapok, hogy Nagyváradon jul. 12-én Barabás Béla beszámolója alkalmával, a rendőrség és katonaság közös erővel és akarattal összekaszabolta a népet, melynek mindössze az volt a vétke, hogy tüntetett és lelkesedett országgyűlési képviselője, Barabás Béla mellett s ez nem volt tetszésére a hatalomnak, meg azoknak, kik vele tartanak.

És ezt hívják Magyarországon alkotmányos szabadságnak, hol annyi joga sincs a vér- és pénzáldozatokat hordozó népnek, hogy ha valami helytelen cselekszik a hatalom, a felett érzelmeinek szabad kifejezést adhasson. Igen, mert Magyarországon olyan teherhordozónak tekintik a népet, melylyel mindent lehet cselekedni. Adó kell? Fizess nép! Katona kell? Gyere nép! Közmunka kell? Éredj utat csinálni nép! stb. S mindezekért jutalmul kapja a végtelen zaklatásokat, birságolásokat, meg hurczoltatásokat, rendőri, katonai, hatósági és bírósági brutalitásokat egész a vérontásig, me-

lyek miatt a „szabad, alkotmányos Magyarországon,” mint a nagyváradi véres eset mutatja, élete sem biztos.

Mindennek azonban az a legfőbb oka, hogy a magyar nép engedékeny még zsarnokaival szemben is. Magyarországon elég egy szolgabíró, elég egy nyomorult, félművelt jegyző, hogy zsarnokoskodjék a népképviselőt, röviden: a nép fölött. Hát hiszen Amerikában próbálna így zsarnokoskodni az Egyesült Államok területén a nép fölött, bele is folytana az amerikai nép azonnal a szuszt, hogy intő példát adjon, mi vár azokra, kik zsarnokoskodni akarnak a nép felett. Sőt ha nincs megelégedve valamely rendőri, vagy bűnügyben a hatóság és bíróság eljárásával, állíthat ellene a hatalom annyi rendőrt és annyi katonát, a mennyit akar, maga veszi kezébe a bűnt, népitéletet tart fölötte és elbánik vele úgy, a mint a közvélemény követeli. Ebben áll a **lincselés**, melyről az amerikai újságokban igen gyakran lehet olvasni.

De hát ezt az amerikai nép teheti is, mert az egészen más iskolában és más szellemben növekszik, mint otthon a magyar nép. A magyar népet már az iskola megrontja, mert a magyar-

országi iskolák nem független gondolkozású szabad polgárt, értem kivált az állami iskolákat, melyben a csongrádi nép immár agyongyönyörködheti magát, hanem akarat nélkül való rab-szolgákat nevelnek. Csak látnák a csongrádiak, hogy mekkora szabadság van megengedve az amerikai gyermekeknek az itteni állami iskolákban, bizonyára azt képzelnék, hogy itt semmi fegyelem sincs az iskolákban. Pedig ellenkezőleg, ezek nevelik a szabadságszerető polgárokat, mert alattomoskodás helyett nyílt őszinteségre szoktatják a gyermeket, a ki szabadságáért minden veszélylyel szembe száll.

A nép szelleme is más itt, mint Magyarországon, mert itt óriási vagyon áll a nép kezén, munkája után a legutolsó napszámos is független polgár és ezt a függetlenségi önértetet gyermekkor óta belé oltja az amerikai alkotmány és népszokás.

Az amerikai alkotmány ugyanis azon alapra van fektetve, hogy a katonaság veszélyezteti a polgári szabadságot (és igaza van neki, a nagyváradi véres eset is mutatja), tehát az állam ne tartson katonaságot. Ez az oka annak, hogy az Egyesült-Államoknak **nyolcvan millió** népesség mellett

A TISZAVIDÉK EREDETI TÁRCZAJA.

Ezeregnappal meséiből.

— Irta: Dr. Antalfy Endre —

A karbunkulusok.

(Folytatás.)

Elérkezvén a megállapított idő a királyok felkészültek. A magukba szállást, a multjukkal való komoly számotvetést, annak kutatását, hogy hát mit is tartottak ők tulajdon képen életükben boldogságnak s voltak-e valaha igazán boldogok, mind ezt elmulasztották, hanem azt nem mulasztották el, hogy a koronájukból kivétsék a legnagyobb karbunkulust s hamisat tétsenek belyébe.

— Ki tudja, hátha valamelyik, a másik kettő közül fogja a nagyobbat hazudni.

A semleges területen egy szép pálmás liget mellett átesvén kölcsönösen egymás fehér szakálának a megcsodálásán (mindenkinek volt valami szellemi frázis a szakála fehérségének a mentségére: hjah barátom az idő, hjah barátom a népem gondja stb. stb.) a gazdag király sürgette a dolog velejére térést.

Elő állott tehát az egyik, az a bizonyos ábrándos szemű, aki annak idején az értelmi szerzője volt a három király frigyének s mi közben félszemmél nagy gyanakodást mutatva folyton a másik kettő koronájának a kar-

bunkulusait vizsgálta, imígyen kezdte a szót:

— Barátaim! nincs szebb dolog a szerénységnél. S az a legboldogabb a világon, ki boldogságát a szerénységben keresi. En üldöztem egész életemben a képmutatást, a póffeszkedést (ekkor nagyot nyelt, mert véletlenül arra az ezüst szaborra gondolt, mely őt lóháton ülve olyan fenséges mosolyal ábrázolja) s a szerénységnek a lemondásnak a gyakorlásában én akkora boldogságomat leltem, hogy én azt hiszem, hogy a kerek földön nem volt és nincs boldogabb ember nálam. Azt hiszem ismervé magatokat ezek után nem kételkedhettek abban, hogy engemet illet koronátok legszebb karbunkulusa.

Szót emelt erre a második a könyvirő s így érvelt a maga nagyobb boldogsága mellett:

— Előttem szóló állításának minden betűjét kereken tagadom. Én boldog vagyok, mert tudós vagyok, mert tárva előttem a mindenségnek minden titka. A mi nektek sötétség, az nekem világosság, amire ti azt mondjátok „nem tudom“ arra én azt mondom „tudom“ nyilvánvaló, hogy elsőségben vagyok felettetek, kérem tehát a karbunkulusokat. Erre a harmadik is sikra szállt s annak a beszédje a következőképpen hangzott:

— A szerénység a tudomány is eltörpül a gazdagság mellett, én pedig gazdag vagyok. A mi a világon arany és kincs, azt mind

kincstáramba gyűjtöttem s megvásárolhatok vele minden gyönyört. Az arany az tudomány, az erény, az hatalom, az minden. Én nem ismertem életemben lehetetlenséget, következésképp boldogságom is határtalan, a legnagyobb. Ki tagadná, hogy én tarthatok közületek a karbunkulusokra a legjogosabban számot?

Persze a másik kettő tagadta s volt érvünk rá elég. De nem tágitott a gazdag király sem s nagy vita kerekedett egy pillanat alatt a karbunkulusok hová tartozandósága körül. Folyt a szó áradt a beszéd s a vége az lett, hogy már az alkony közeledett s még nem tudtak megállapodásra jutni. Mikor kifáradtak a szóban s véget akartak minden áron, szakatni a dolognak, azt indítványozta az egyik, vigyék bíró elé a vitát. Elfogadták, de hol találjanak bírót ezen a magányos vidéken. Kerestek, kutattak, de embernek sehol semmi nyoma. Az egyik király kiáltott egyet az alkonyi csendben s ime pajzán, éles kacagás volt rá a felelet. A liget szélén megnyílt egy pálmabokor s kéz-kézben elékbe toppan egy fiatal pár. Megpillantván a furcsa palástos öregeket elkaczagják magukat s hancurozva egymást ölelve futásnak erednek. Az asszony hajába fehér virágok voltak tűzdelve s a mint szaladt, messzire repültek fejeiről a virágok. A férfi futásban elkapta a derekát és csókolta mohón, kacagva a nyakát, a szemét, az ajkát a pajkosan védekező asszonynak.

A királyok egy darabig meglepődve állot-

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

mindössze **százezer** katonája van és béke idején ezek is a polgári hatóságok hatalma alatt állanak. Ausztria-Magyarországnak pedig **38 millió** népesség mellett van **két millió** katonája.

Tessék elgondolni már most, hogy mibe kerül Amerika 80 millió vagyonos népének százezer katona fentartása és mibe kerül Ausztria-Magyarország 38 millió népének két millió katona fentartása? Bizony nem csuda, ha koldussá lett az óriási közterhek súlya alatt a magyar nép, mert egyrészt minden keresményét kisajtolja az adóprés, másrészt pedig munkabíró fiait éveken át megfosztják keresményüktől az által, hogy a nép költségén éveken át a katonaságnál tartják.

Az amerikai nép józanságára és szabadságszeretetére vall az is, hogy itt nincs kötelező katonai szolgálat, hanem béke idején zsoldért csak az lesz katona, ki dolgozni nem szeret, vagy hajlama van a katonai életre. Hanem háboru idején, ha veszélyben a haza, mint nemzetőr igen is táborba száll minden fegyverfogható férfi és ez az oka, hogy az Egyesült Államok népe katonaság nélkül is oly tekintélyre tett szert, hogy ezen államok külmegegyeztetése egyszerűen ki van zárva. Ez az igazi szabadság gyümölcse.

A rendőrség pedig igen takarékos számban van alkalmazva. Mindenütt a polgári hatóság rendelkezik vele és fegyver helyett korbáccsal van felszerelve, hogy kárt ne tehessenek a polgárok épségében. Hanem milyen udvarias bácsik ezek a derék policok. Bizony sok magyarországi jegyző, szolgabíró, főszolgabíró és járásbíró leczkét vehetne tőlük az udvariasság szabályaiból. Ezen jó polic-bácsiknak senki házába sem szabad belépniök még kutatás végett sem, ha csak a házi gazda meg nem engedi, mert itt a gazda ur a maga lakásában.

A policzoknak különben alig van itt más tenni valójuk, mint fölügyelnek az utczai tisztaságra és rendre,

de nyilván nem láttak semmi különöst a dologban, mert az egyik oda kiáltott a férfinak:

— Ember jer itélkezz közöttünk.

A férfi mintha nem is hallotta volna a kiáltást.

— Ember jer itélkezz közöttünk, — kiáltotta a király most már haragosabban, de ismét csak süket fülekre talált.

A királyok nem voltak restek, utána siettek s utját állották a férfinak. Az meg kíváncsian nézett rájuk.

— Ember — magyarázták neki ujjal érthető szavakkal — mi jutalmat kívánsz tőlünk fáradságodért, tégy igazságot köztünk.

Az asszony ép akkor dobta homlokán a férfit egy szál virággal, kirántotta hát magát a királyok keze közül s szaladt az őt incselkedve csalogató asszony után.

Nincs időm, a feleségemet kell csókolnom, csak annyit kiáltott vissza.

Ez már kezdte bosszantani a királyokat.

— Megállj, megállj — igyekeztek őt mégis visszatartani — tied lesz ez a három kárbunkulus, nézd hogy csillog, csak mondj ítéletet közöttünk.

A férfi megállott, visszanézve egy pillanatra kíváncsian szemlélte a köveket. A leggazdagabb király felhasználta ezt a pillana-

meg a szelínekre (salonokra, vagyis kis korcsmákra, melyekben nem szokás különben leülni, hanem ki-ki állva fogyasztja el megrendelt pohár sörét vagy wiszkijét (pálinkáját) a szelín pudlija mellett. Jelen vannak továbbá a bálakon és népmulatságokon, de csupán azért, hogy ha ott valaki berug, hűvösre tegyék, hogy ne garázdálkodhasson.

Bárminő biznitet (üzletet) szabadon nyithat akárki, nem kell hozzá semmiféle ipari vagy hatósági engedély, arra való a polic, hogy meglássa és adó alá felvegye az új üzletet. Adót, még pedig községi adót, egyedül ingatlan birtok és üzlet után kell fizetni. De ezen adó is igen mérsékelt, kétszáz dollár évi tiszta jövedelem után t. i. 6—7 dollár. Csak a szelínnek fizetnek napi egy dollár öt cent adót, de azok fizethetik is, mert van miből. El lehet képzelni ezek jövedelmét, mikor itt fairporton, egy három ezer lakost számláló plézen, huszonegy szelín van, csak hogy ezek nem a helybeli néptől élnek, hanem a kikötőben megforduló idegenektől, hol egyik tengeri hajó a másikat éri.

Amerikában nincs semmi állami egyedáruság, nem úgy mint Magyarországon, hol van sómonopolium, dohánymonopolium s maholnap lesz gyufa- és kutya monopolium is. Itt mindenki termelhet mindent, a mit akar és az ő dolga, hogy miként értékésíti, a mit termel, mert abba az állam nem avatkozik.

Itt továbbá teljes sajtó szabadság uralkodik. Linat mindenki a hírlapokban és könyvekben, amit akar. Nem kell a lapoknak ovadék (kauenzió), sem hírlapi bélyeg nem létezik, még postai bélyeg sem, mert a lapokat postai bélyeg és keresztkötés nélkül szállítja a postahivatal, csupán egy piczi papírszeleten van a czimlapi felragasztva a szám. Sajtóügyekben és bűnügyekben itélkezik a „grand jury“ vagyis az esküdtszék. A mozgásban levő vasúti vonatokra és villamos kocsikra, a maga-

natot, hogy kedvet csináljon az ítéletmondásra a férfinak.

— A világ legboldogabb királyának — szölt — ezek a kövek lennének a legnagyobb boldogsága s ezeket kapod, ha ítéletet mondasz közöttünk. A férfi csak nézte a köveket s egyszer csak elkaczagja magát:

— Szegény király, hisz a feleségem szeme százszor jobban csillog. S a következő pillanatban már a felesége mellett termett, átkarolva derekát s hajrát! Vidáman csókolódzva végig táncoltak a ligeten.

A királyok nagy szegyenkezve sebtlen zsebre dugták a kárbunkulus köveket s indultak hazafelé. Utközben gondolhattak volna az ők szerelem nélkül eltöltött ifjuságukra is, de ők csak arra gondoltak, az ütött nagy szeget a fejükbe, hogy vajjon az a ruhátlan férfi honnan ért olyan kitünően a drága kövekhez. Lám egy pillantásra felismerte, hogy hamisak.

(Vége.)

felelőségére, mindenki tetszése szerint fölszállhat, vagy leszállhat, de ha ebből kifolyólag szerencsétlenség éri, a társaságtól semmiféle kártérítést nem igényelhet. „Megtelt“ villamos kocsit Amerikában ismeretlen, mert a ki bármi uton-módon ráfér, szabad a kocsira fellépni. Ha másképp nem lehet kívül a lépcsőre, vagy párkányra is rákapaszkodhat. Arra nincs eset, hogy valakit hely hiánya miatt leszállítsanak. Az sem baj a vasuton, ha jegye nincs az utasnak. Ad neki a kalauz rendes árban. Az ellenőrök sem zaklatják az utazó közönséget, mert nincsenek. A kalauz az egyetlen hivatalos személyiség a vonaton. Kivüle van két szolga a közönség szolgálatára. Attól nem kell félni, hogy valakit másfelé visznek, mint a hova utazni akar, mert a kalauz vigyáz minden utasra, mint a két szem világra, a jegyeket pedig kiszállás előtt elszedi a vonaton és kiszálláskor mehet mindenki szabadon a maga útjára.

A városi villamosoknál nincs jegy s ha lefizette az utas az öt czentet, átszálló jegyekkel beutazhatja az egész várost. Ellenőr itt sincs sehol. A föl és leszállásnál pedig úgy a gőz, mint a villamos vasutaknál a nőknek és gyermekeknek segédkezik a kalauz. Azontul leszálláskor a gőzvasutaknál zsámolyt tesznek a vonat lépcsője alá, hogy ne kelljen nagyot lépni az utasnak.

Állami intézmény csak kettő van egész Amerikában t. i. az iskola (népiskola) és a posta. A népoktatás nemcsak tandíjmentes, hanem azontul könyvekkel, papirossal és íróeszközökkel az állam díjtalanul látja el az összes növendékeket. Tanítással azonban kizárólag nőtanítók foglalkoznak, mert a férfiak jövedelmesebb foglalkozást kapnak, azért egyáltalán nem is lépnek tanítói pályára.

Az állami iskolák mellett szabadon állíthatnak a hitfelekezetek és nemzetiségek maguknak tetszés szerinti iskolát. És vannak is kitünő kath. iskolák és egyetemek s a kath. népiskolák Amerikaszerte apácák vezetése alatt állanak, ezért igen látogatottak. Az összes iskolák tanítási nyelve angol, még a magyar iskolákban is, mert a közélet nyelve angol mindenütt az Egyesült Államok területén és a szolgai állapotból csak az emelkedhet ki, ki az angol nyelvet teljesen elsajátítja.

Az iskolák és posta kivételével minden más intézmény részvénytársaságok (compániák) kezében van. De ha valaki nagy pénzösszeget szerez, azt az állam felszólítja, hogy valamely gyárba, vagy más közhasznú vállalatba fektesse be pénzét, hogy másoknak is támogatására legyen.

Népgyűléseket és vallási összejöveteleket, szónoklatokat és prédikációkat tarthat mindenki ott, a hol akar, nem kell hozzá semmiféle hatósági engedély. Ha vét a közrend ellen, arra való a polic, hogy följelentse és felelőségre vonassa az illetékes forummal.

Polgári anyakönyvek és polgári házasság van, de csak megengedett polgári házasság. A ki pap előtt akar

esküdni, bátran teheti, csak a leisz-nist (szabadalmi ivet) kell ehhez a hatóságtól kivenni s annak szelvényén a pap a házasságkötés megtörténtét bejelenti a hatóságoknak s ezzel vége, a polgári kötés mellőztetik.

Tehát Amerikában a nép a szó igaz értelmében szuverén, vagyis ur a maga államában, nem parancsol neki se katona, se rendőr, se szolgabíró, se jegyző, mert itt a hatósági közegek tudatában vannak annak, hogy egy független szabad nép szolgálja. Mikor jut ilyen helyzetbe? mikor lesz ilyen szabad a szegény magyar nép? Talán soha!

Hegyí Antal
fairporti magyar lelkész.

Milyenek a mai zsidó nők.*)

I.

Induljunk. Nézzünk széjjel legelső sorban a mai zsidó nő családi életében. Egy nagy teremben vagyunk. A fényes berendezés, a falon függő festmények, az óriási ékes könyvszekrény, előkelő, művelt családot sejtett. A képek között ott függ egy Madonnakép, egy szemérem sértő mithológiai képcsoport, Lutter, Don Juan, Pompadour. A könyvszekrény telve van remek kiviteli klasszikusokkal, tudományos és frivol művekkel. Amott egy görög isten leplezetlen bántó szobra, emitt a legnagyobb philosophusok, Schoppenhauer, Darwin, Aristoteles, Kant.

Keresünk, kutatunk. Szemünk szinte belefárad, sehoh — semmi vallásossági jel — mindenütt az arczpíró, erkölcsi érzéket felháborító istent káromló művekkel találkozunk.

Tovább megyünk. Félre vonjuk a nehéz bársony függönyt; a nő boudoirjában találjuk magunkat. A kereveten ül a hölgy, mellette a férfi. Azt gondolná az ember, hogy fiatal házaspár, oly szerelmesen suttognak egymással, úgy czirogatják egymást. De ne ess kétségbe, ha megtudod, hogy ezen ember nem férj, hanem a férj jogainak aljas bitorlója. Tehát, míg a férj küzd, fárad, szeretettel gondol gyermekeire s nejjére, addig e nő, kijátszva, megvetve isteni és emberi törvényeket, lábbal tiporja a legszentebb erényt, megcsalja a saját férjét. Tisztelet azoknak a kivételeknek, kik nem így cselekszenek. Mit neki ember, férj, törvény — isten, a fő az, hogy meglegyen, amit óhajtott. És lehet-e az ilyenre azt mondani, hogy a zsidónő érdemes-e arra, hogy anyának nevezzék? S hogy az ilyen családban sem isten, sem vallás nincs, az bizonyos.

Elég volt. Még a mi lelkünk is megtalál mételeződni. Tovább.

Gyermekszobában vagyunk. Az asztal mellett 2 gyermek ül: egy kis leány és egy ifju. A kis leány a bibliát forgatja — iskolai lecke, — oly unalmas, oly fárasztó rá nézve, de hisz az egész bolondság, saját édes anyja mondta, annak pedig talán csak igaza van.

Felveszi a világtörténelmet. Arcza kiderül, szemei ragyognak, oda van a boldogságtól, Óh mi dicsők is voltak azok a görögök, meg a rómaiak, hogy harcoltak azok — mint az oroszlan — az utóbbiak még a zsidókat is megsemmisítették. Istenkém, mily szépek és daliások is lehettek azok a rómaiak, ragyogó öltözékben, hatalmas karddal, s azok a zsidók? Még gondolni sem jó rájuk. Gör-

*) Ezt az erős, szigorú hangú cikket Éliás Márton rabbi írta. Könyörtelen igazságai előtt tisztelttel hajlunk meg mi is.

nyedt alak, csuf kaftán, hosszú szakáll, tincs — még máig is látható — elég, hogy az ember megutálja őket. Szomorú érzés fog el. Ez a kis leány nem érzi, hogy ő is zsidó? Közönyös, unalmas minden faji esemény nála, sőt mi több, gyűlöli önfaját. De szegény kis leány nem oka semminek, s nem ő lesz az oka, ha felnőve épen semmit sem fog tudni vallásról, istenről, erkölcsről, stb. Nem tanították meg hinni, remélni, bizni, imádkozni. Imádkozni? ha akarna se tudna, hisz nem tud olvasni. Szegénynek tele van a feje tömve a sok német, franczia, angol meg tudja a jó isten még hány idegen nyelvel. Csak épen a héber nyelvet nem tudja. Pedig hogy tudni kellene, bizonyos, s hogy meg is érdemelné ezt a héber nyelvet, mert hiszen mily zengzetes, s mily szép. Mennyi gondolat, mennyi bölcsesség van egy-egy szóban. Hiába minden Hitetlenül nő fel a kis leány, s végtére az lesz belőle, ami most az anya.

Az ifju elmerengve gondolkodik, majd tovább olvassa a philosophiát — isten nem létezik. Egészen át van szellemülve. Ez az ifju — istentagadó. Nem hisz isten létezésében. Oriási módon felháborodik ezen — a vallásos érzelmű ember, pedig még csodálkozni sem lehet. Az ifju vallásosságról nem hallott. Zsidó érzés nincs benne. Környezete, élete mind más irányban terelték. Inkább gyűlöli, mint tiszteli faját s megragadja az első alkalmat, hogy még a látszatát is eltüntesse zsidó voltának. Hitehagyottá válik, csekély haszonért, csekély meggyőződéssel. Egy zsidóval kevesebb lesz.

Hogy mindezeknek nagyrésztben az anya az oka, természetes. Neki kellene nevelni, táplálni, tanítani őket, a természet rendje s az egyenesen gondolkozó logika törvényei szerint is. Mit is törődik ő azonban a gyermekeivel? Elég, hogy a világra hozta őket, még azután is szenvedjen.

Hacsak mindig ennyit is tenne, de mit tesz? Megtagadja, megveti istennek ama parancsát, hogy sokasodj és szaporodj. A zsidó felfogás rendkívül nagy súlyt helyezett és helyez még ma is a nő anyagságára. A régi zsidó nőnek az volt a legnagyobb vágya, hogy anya legyen s ha ezt elérhette, boldogabb teremtés nem volt nála, s viszont a gyermektelenségnél nem volt nagyobb fájdalma. Kérte, könyörgött istenhez, hogy tegye anyává, ne engedje Izrael szégyenfoltjává tenni. Csak emlékezzünk Hannára.

S a zsidó anya maga nevelte gyermekét saját emelőjén, saját ereje és egészsége feláldozásával is. Ő oltotta bele a vallásosság első szikráját, isten nagyságának, dicsőségének tudatát. Ő oltotta belé a testvéri szeretetet, az erényt a lelkiismerettel.

Az anya látva a testéből, véréből, származott kis teremtés virágzó fejlődését, mindaddig, míg a ház küszöbét át nem lépte — végtelen boldog volt. Minden vágya, reménye, gyermekének boldogítása beteljesedett.

S nézd meg a mai zsidó nőt! Láttál-e már pirulni egyetlen feleséget is csak azért, mert nem nevelhet utódot. Ellenkezőleg, áldásnak tartja, örül, ha nincs gyermeke. S ha lehetne? A borzalom ezer faja fut át testén, lelkén e kérdésnél.

UJDONSAGOK.

— **Uj káplán.** A váci megyés püspök ur a III-ik kápláni állomásra Kiss József rákospalotai káplánt rendelte, ki hivatalát ma foglalta el.

— **Veni Sancte.** E hó elseje óta nagy a sürgés-forgás az iskola falain belül; megkezdődtek a beiratások. Holnap, vasárnap lesz főtemplomunkban az ünnepélyes Veni Sancte s hétfőn már kezdetét veszi a rendes, iskolai előadás.

— **Hitoktatás.** A csongrádi két hitoktatói állást a váci püspök ur beszűntette, mivel a tanyai iskolák hittanítását nem lehetett nekik teljesíteniük, így pedig az államsegély pénzüsszege nem elég arra, hogy az önálló hitoktatók abból megéljenek. A hittanítást ez évben a három káplán és az állami tanítók fogják teljesíteni.

— **Hecsz, Tergina tanfelügyelővel.** Tergina Gyula dr. tanfelügyelő ugyancsak nagyot nézett egy hozzá intézett ministeri iratra, melyben felhívja a miniszter a tanfelügyelőt, hogy jelentéséből kifolyólag terjeszse föl nyugdíjaztatására vonatkozó okmányokat. Az irat szövege szerint ez: „Nagyságos Dr. Tergina Gyula kir. tanfelügyelő urnak Szeged. Fölhívom Nagyságodat, hogy a f. é. 1903. sz. a. kelt jelentéséből kifolyólag nyugdíjaztatásához szükséges összes okmányokat nyolcz nap alatt okvetlenül terjeszse föl. Budapest 1903. aug. 24. stb. Tergina tanfelügyelő nevében ugyanis Szegedről valaki kamis jelentést küldött a miniszterhez, melyben nyugdíjaztatását kéri. A hamis jelentésben hűtlenül utánozva van a tanfelügyelő név aláírása, sőt nem hiányzik arról a tanfelügyelőség hivatalos pecsétje sem.

— **Hegyközség út nélkül.** Az országnak valamennyi bortermelő vidéke gondoskodott arról, hogy a szőlős gazdák önálló hegyközséget alakítsanak s ne legyenek a község gyámsága alatt. Egyedül Csongrád község az, amely nem akar élni a törvény kedvezményével. Azonban mint értesülünk a napokban a szőlős gazdák Ludrovai Tóth István kezdeményezésére a hegybirtokosság szervezését elhatározták s legközelebb L. Tóth István egy értekezletet fog összehívni.

— **Duna-Tisza csatorna.** Sándor Lajos királyi mérnök most foglalkozik határunkban a Duna-Tisza csatorna terveinek készítésével. Nevezett a földmívelésügyi miniszter megbízásából dolgozza ki a tervek, melyek szerint a nagy vízi ut kiépítése történik. Ujabbban az a hír lépett föl, hogy a geológiai viszonyok kedvezősége folytán a nagy vízi ut Tatár-Szent-György felől, Ladány-Bene és Bene puszta érintésével Nyíren keresztül húzódnék Kecskemét alá s innét Kécske irányába torkolnák be a Tiszába. E szerint Csongrád el esnék attól a remélt gőcponttól, melyet a csatornának a Tiszába Csongrád alatt való beágazásával nyerne. A körülmények azonban azt bizonyítják, hogy Csongrád nem esik ki a számításból, mert különben mire való volna a határunkban folytatott terepvizsgálat.

— **Égő kocsi a főtéren.** Sok szerencsétlenségnek volt már okozója a könnyelmű dohányzás. Különösen a pipával gyakran okoznak szerencsétlenséget a dohányzók, mert többnyire abban a hiedelmében vannak, hogy abban el van zárva a tűz, nem úgy mint a szivar vagy cigarettá, bizonyítja az a szomorú látványosság, melynek az elmúlt pénteken d. u. a főtér lakói szemtanúi voltak. Ugyanis Lekrinczki János szalmával terhelt kocsija a főtéren lángra lobbant — bizonyára a pipából kihullott szikrától — s szerencsére a lovakat sikerült a kocsitól elszabadítani s a kocsit felfordítani, melynek így csak felső része égett el. A kivonult tűzoltóság a szalmatűzet hamarosan eloltotta.

— **Itélethirdetés Dörner Béla előtt.** Horgos község egykori jegyzőjét, aki hűtlenül bánt a közpénzekkel és egész sereg szegény embert károsított meg a csalások végnélküli sorozatával, ma utoljára kísérte föl a szuronyos börtönőr a büntető bíróság elé. Dörner Béla még a saját ruhájában jelent meg bírái előtt. Pókay Elek kir. ítélőtáblai bíró pedig kihirdette a Kuria jogerős ítéletét, mely szerint 4 évi börtön jár a szegények pénzének hűtlen elkezeléseért. A törvény rendelkezése azonban ezuttal már megmásíthatatlan. Az uri rabot egyszerűen át is adták az ügyészségnek, ahol a többihez hasonló szürke darócruhát osztottak ki neki is fekete szalombátja helyett.

Országos vásár Szentesen. A szomszédos Szentesen az őszi országos vásár f. hó 19, 20 és 21-én fog megtartatni. A vásár szombat a jószágvásárral veszi kezdetét, mely alkalomra szabályszerű marhalevéllal bármelyik állat felhajtható. Vasárnap és hétfőn az ugynevezett aprólékos, kirakodó gyalogvásár tartatik, melyen csak oly iparosok, vagy kereskedők árulhatnak, kik iparendélyüket felmutatni képesek. Csongrádon sem ártana ezt a szokást gyakorlatba venni; anynyival is inkább, mivel ez esetben az amugy is agyonterhelt kisiparosaink kárára nem kótyavetyélnének — még bucsu alkalmával is, mikor idegen iparosoknak sincs máshol megengedve az árulás, — mindenféle jövevény, ki nem hogy nem tanult iparos, de egyáltalán adót sem fizet mint iparos sehoh.

Az új járás őrmesterei. A csendőrségi intézménynél szeptember elsejétől fogva a járás-őrmesterek intézményét rendszeresítették. Ezeknek székhelye a politikai hatóságok, vagyis a főszolgabírók székhelyei. Ezek a járás-őrmesterek vezetik a járás területén fekvő csendőrségi őrsök szolgálatát; az őrsöket rendszeresen szemlélik; úgy a főszolgabírók, mint a járásbírók vezetésével a bünyügyi nyomozásokat illetőleg állandó összeköttetést tartanak fenn, felhívásokat átvesszik és közvetítik az őrsöknek. Ha pedig nagyobb szabású bünyű fordul elő járásukban, mint rablás, rablógyilkosság, emberölés, pénzhamisítás, gyújtogatás, szociális zavarok, zendülés, avagy lázadás, akkor a nyomozást maguk vezetik. E járás-őrmesterek, szolgálati teendőik elsajátítása végett tíz napi elméleti kiképzésre voltak berendelve. Vizsgájukat a járás-őrmesteri utasításból kitűnő eredménnyel tették le. Az új járás-őrmesterek megbízása fél évig ideiglenes. A végleges kinevezést csak olyan járás-őrmesterek kapják meg, akik hivatásuknak a gyakorlatban is minden tekintetben megfelelnek. Ez állásra különben csakis a közbiztonsági szolgálat terén már 15—20, sőt 25 év óta kifogástalanul működő altiszteket neveznek ki.

I. Ferencz József Tanoncz-Otthon Orosházán. A tanoncz-otthon általános célja: a szülői gondos otthont pótolni azon tanonczoknál, a kik az általuk választott ipari mesterséget jeles iparismesterek műhelyében, az illető mesterek szakzerű és gondos vezetése mellett gyakorlatilag teljes alaposággal meg akarják tanulni. De másfelől az Otthonnak az is célja, hogy a tanonczokra minden irányban nevelőleg hasson, azoknak szellemi oktatására és lelkük kiművelésére fokozott mértékben gondot fordítson. Különleges célja a tanoncz-otthonnak egyfelől azon ifjaknak felvétele, akik vagyonosabb, jobb módú szülőknek gyermekei, s a kiket a szülői bölcs előrelátás, az élet helyes ismerete és a magyar ipar szebb jövőjében vetett hit az iparos pályára szánt, a mely szülők az iparos pályára való okszerű nevelés érdekében megkiváncsolt anyagi áldozatoktól sem riadnak vissza, és meghozni késznek mindent, hogy fiaikból művelt és szakképzett iparos válják. — másfelől ösztöndíj mellett való felvétele azon intelligens szülők gyermekeinek, akiknek kedvük, hajlamuk és előszeregetik van iparos pályára iránt. Az Otthonba felvett minden tanoncz a teljes ellátáson kívül felügyeletben és leggondosabb nevelésben is részesül, azért kiváló gond fordítatik a tanonczok szellemi tehetségének kiművelésére, a vallás-erkölcsös erzés, a törvénytisztelet, a haza iránti kötelességek, a férfias jellem, a becsületesség, az igazmondás, a hűség, a megbízhatóság, a szorgalom, a munkaszeretet, a takarékosság a nyílt őszinteség, a szigorú kötelességérzet, a szolgálatkés előzékenység, az engedelmesség, a fegyelem, az önuralom, az egyeneslelkűség, a testi egészség, a kedély és érzelem világ fejlesztésére, ápolására, nevelésére, rászoktatására és fokozására; mert művelt észre, erős izmos karra és nemes, ideális szívre szükség van minden lendő iparosnak. A tanoncz-otthonban vannak a) ingyenes — teljes ösztöndíjas, — b) féligingyenes — félösztöndíjas és c) fizetéses helyek. A kik ingyenesek, azok a tanoncz évek alatt semmit sem fizetnek; a féligingyenesek, az egész díjnak felét, vagyis évenként 200 koronát és a fizetésesek évenként 400

koronát tartoznak évenként előre az otthon pénztárába befizetni. A tanoncz-otthon felügyelő-bizottsága érintkezésbe lépett azon iparos mesterekkel, akiknél — gyakorlati kiképzés végett — a tanonczok elhelyeztetnek. Az otthonba felvett tanonczok a következő iparágak közül választhatnak: lakatos, géplakatos, asztalos, kovács, szobafestő, ács, kőműves, szabó, cipész, fodrász, bádogos, kárpitos, nyerges, műorás és kocsigyártó. A tanoncz-otthonba való felvételért a felügyelő-bizottsághoz kell folyamodni. Egyelőre 12, legfeljebb 20 tanoncz vétetik fel. Folyamodni szeptember 15-ig lehet. A kérvényhez a születési, orvosi és iskolai bizonyítvány csatolandó. Kívánatos, hogy a folyamodó tanoncznak a gymnasium, reál-, vagy a polgári iskola 4-ik osztályáról bizonyítványa legyen. A felvételt a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium hagyja jóvá, melynek fenhatósága alatt az egész intézmény áll és a felügyeletet az ipariskolák főigazgatója gyakorolja. Minden tanoncz az Otthonban a teljes ellátáson kívül a fűtést, mosást, világítást, tisztogatást és ágyneműt is kap. A napi ellátás áll: reggeli-, ebéd- és vacsorából. A Tanoncz-Otthonban van: háló, étkező és foglalkozó helyiség, van könyvtár és muzeum.

Országos cigányzene-verseny. A főváros irodalmi, művészeti és társadalmi köreit nagyszabású terv foglalkoztatja. A kezdődő színházi szezon elején, szeptember hónap folyamán a Népszínház előadta Dankó Pistának, a nemrég elhunyt kiváló magyar dalköltőnek hátrahagyott népszimfóját, a Czigányéletet s e porihunus darab előadása keretében országos cigányzene-versenyt rendez. A megállapított tervezet szerint Dankó népszimfóje szeptember 5. és 15-ike közt kerül színre s a darab felvonásokban az ország legelőkelőbb cigányzenekarai eljátszák Dankó országszerte dalolt gyönyörű nótáit. E kultur-művészeti tervnek kétségtelen művészeti eredményét biztosítja az a körülmény, hogy a cigányzenekarok versenyében irodalmi, művészeti és társadalmi előkelőségekből alakított zsűri fog dönteni. Estéről-estére a zenekarok játékelőadási művészetét fölött. Nem részletezzük itt bővebben azt a nagyszabású programot, a melyet az országos cigányzene-verseny előkészítő bizottsága már minden részletében kidolgozott, csak az eszme jelentőségének konkluzióját vonjuk le belőle. Örvendetes jelenség, hogy a kozinopolitizmussal annyiszor megvádolt főváros talajából nő ki ez a szép eszme, a mely a magyar dalnak és zenének művészeti színvonalra való emelését célozza. Budapest kiváltképp az utóbbi években valóságos kultusz üzött az idegen szellemi nagyságok, idegen nemzetek művészeti termékeiből. Irodalomban, művészetben szinte epidémikusan dühöngött az idegen szellemi termékek kultusza. Tisztelet, becsület minden művészetnek, nem akarjuk mi az idegen művészet bojkottját hirdetni. Csak elvakult és szűkeveljű sovinizmus mondhatna ki ilyet elvül, de viszont számalmas kiskorúságunkról tenénk tanuságot, ha minden föltétel nélkül, saját művészeti és kulturális fejlődésünk háttérbe szorításával hódolnánk az idegen kulturának. Pedig ezzel a kiskorúsággal méltán megvádolhatna bennünket bárki. Elérkezett végre az ideje annak, hogy a művészi felbecsülés Páris-almáját ne csak cseh muzikusoknak, germán zeneóriásoknak nyujtsuk oda, hanem becsüljük meg önmagunkat is annyira, hogy a mi szép, nemes és művészi idehaza, észrevegyük. Az országos cigányzene-verseny eszméje föltétlen megismerését jelenti ennek a nagyjelentőségű, sarkalatos kultur-művészeti tételnek. Czigányainkban izzó, lobogó, művészlélek rejtezik s mindaz, a mi ez őseréjű művészlélekből a zend szárnyán, a melódiák hanghullámain kiárad a magyar lélek kisarjadása. Külföldön bámulják a magyar cigányt. A művészetét csengő aranyakkal fizetik, de vajjon van-e oly aranyércz, a mely ellenértéke lehetne a ránk nézve elveszett művészetnek? Kávéházak füstös levegőjében, mulatók éjszakai fénykörében él a magyar cigány, de eljutni még nem tudott a művészet tiszta palladiumára. Ezen változtatni kell. Az őseréjű tiszta művészet, a mely ott nő ki a vályogkunyhók tövében és

szárnyakat kap a cigányhegedű hurjain, nem maradhat lovább parlagon, azt művészi értéke szerint kell becsülni és méltányolni. Az országos cigányzene-verseny ezt a célt szolgálja s mi szívből üdvözljük a nemes eszmét.

Férfiak ingyen kapnak gyógyszert a legújabb találmányu, amely visszaadja az elveszett erőt. Mindenki aki érte ir, próbacsomagot száz oldalas könyvvel együtt, jól becsomagolva ingyen kap. Ez a legcsodálatosabb csodaszert, a mely már ezeket mentett meg, a kik ifjúkori bűnök következtében nembeli betegségben, syphilis és elvesztett férfierőben szenvednek. Ez oknál fogva az intézet rá szánta magát, hogy bárkinek ingyen küld egy csomag gyógyszert felvilágosító könyvvel együtt. Ezzel a házi orvossággal a betegség odahaza is gyógykezelhető és mindenki, aki ifjúkori bűnök folytán nembeli betegségben, eme gyöngeség vagy pedig chornikus betegségben szenvednek odahaza maguk kezelhetik magukat. Ez a gyógyszer azokra a szervekre hat, a melyeknek az erősödése szükségeltetik és csodálatos eredménnyel gyógyítja a már évek óta tartó betegségeket. Öregék és fiatalok a Stadte Medical intézetnek alulírt czimen irhatnak, a honnan a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban is azokat akarja megmenteni, a kik kezelhetis végett nem hagyhatják el otthonukat. A próba szállítmány meggyőződést arról, mily könnyen gyógyítható meg e borzasztó betegség odahaza. Az intézet kivételt nem tesz, bárholnan irhat magyarul az orvoságért, mit titoktartás mellett postafordultával egy gyógyszer szállítmány könyvvel mindjárt megküldetik. Irjon még ma. A szállítmány oly szépen van csomagolva, hogy annak tartalmát nem fogja senki sem kitűdni. A levelet következőképpen kell czimezni. Stadte Medical Institute, 6920. Elektron Buil-Sing' Fort Wayne, Ind. America. Minden levelet frankirozni kell.

Anyakönyvi bejegyzések.

Augusztus 31-től szept. 5-ig.

Születések: Kádár Gergely, Viglasi Mária, Maszlag Franciska, Barta Gergely, Magyar Mihály, Kádár Anna, Deák Valéria, Paróczai József, Szepesi Mária, Veres János, Száraz István, Vincze Johan, Fülöp Rozália, Szilágyi Mihály, Buzder Lantos Etelka, Bodor Lajos, Halász Mária, Tatar Rozália, Volt Pál, Kátai Urban István.

Halálozások: Makai István 18 éves, akasztás erőszakos, Tekulics Mihály 69 éves, vízkór, Takács Mihály 11 napos, görcsök, Eke Anna 20 éves bázrsing szűkület, Nagy Anna 50 éves tüdőgyulladás, Tenyeri Katalin 75 éves aggkór, Pintér István 17 éves csipővizületi gümőkór, Dudás Lucza 20 hónapos, bélhurut, László János 76 éves aggkór, Fieri Anna 1 hónapos bélhurut, Pitrik Sándor 14 éves tüdőgyulladás, Cseh Mihály 11 hónapos bélhurut, Deák János 65 éves gutaütés, Réti Ernő 57 éves agybenulás, Gyuricza leány halva született.

Eljegyzések: Maszlag Imre Gál Juliánával, Pacher Béla Rudolf Patyi Máriaival, ifj. Lantos Antal Tóth Máriaival.

Házasságkötések: Szamosközi Lajos Percze Viktóriaival, Sági István Gocsik Krisztina Amáliaival.

CSARNOK.

A hősök.

Irta: **Pintér Miklós**, makói kántor.
(Folytatás.)

Nem, de mégse — nem akarok
Igaztalan lenni,
Nem akarok oly sok rosszat
Az asszonyra kenni.

Ha egyezik véleményünk
Örömkönyt ejt ő,
S ezt susogja: látod édes
Te szavad a döntő.

Hogy mennyire halad, terjed
Csalafintasága,
Arról a közmondásoknak
Se szere se száma.

Egyik így szól óva intve
Ne higgy addig néki,
Míg a keskeny kerék vágást
Által tudja lépni.

Hát a másik? — ez a java —
Mint a tejen a tejföl,
Uramfia, de sok ember
Tanulhatna ebből!

Az asszonytól — e közmondást
Sok ezren tudják, —
Százszor könnyebb megőrizni
Egy egész zsák balhát.

Ne higgy! míg a kerékvágást
Által tudja lépni,
Mert a boltba, úgy titokba
Ugy is be fog menni.

Bármint őrzöd, százszor megcsal
S ha úgy hozza kedve,
Mégis elmegy a jótékony
Egyesületekbe.

Csoda-e hát ha az ember
Bele un a harciba?
S jogait az egész hosszú
Vonalon föladjja.

Nincs választás hát megadja
Magát kegyelemre,
S nagy bosszúsán néha napján
Morog, mint a medve.

Az asszonyi uralomért
Hej de sokan morgunk,
Kik valaha a szabadság
Imádói voltunk!

Rabbilinc van a kezünkön
Szájunkban a zabla,
Ugy tánczolunk, mint a hogyan
Drága nőnk akarja.

A lelészolt gályarabok
Boldogabbak voltak,
A vérpiros nap kelésén
Örömtől ujjongtak

Próbálnánk csak mi örülni
Egy szép piros arcnak, —
Vége hossza nem lenne a
Csattanós pofonnak,

Akármit is gondoljanak
Ez nem lári-fári,
Szinigazat beszélnek most
Ugy-e illés bácsi?

Mártíromság az életünk
Meggötözve állunk,
Asszonykegyből van egy kevés
Aprított dohányunk.

A zsebpénzünk pontosan jár
Ha jó a vasárnap,
A melyet csak egy álmos szem
Nézne koronának.

No de türiünk, mert az égre
sok érdemet szerzünk,
A szenvedés szent tűzében
Tiszta lesz a lelkünk, —

A csillagos ég kapuját
Féltékenyen őrzik,
Házias ember ha kopogtat
Nyomban beeresztik.

Olyan is ment a multkor ki
Már harmadszor nősült,
S keresztjei sulya alatt
Hőföherre öszült.

Könyörgött, de így szólt Péter
Az egek kulcsárja:
Elmehet kend! a menyország
Nem bolondok háza! —

Igy is, úgy is nagyon káros
Az asszony uralma,
Olyan mint az enyhe tavasz
Fagyasztó fuvalma.

Első szóra, amit mondok
Kissé hihetetlen: —
Meggöngyíti a nemzetet
Elő gyökerében!

Ezereket vajjon mi visz
Ki az uj hazába,
Hiszitek-e, hogy e szép hon
Koplasz tanyája?

Gondoljatok bármit, de én
Nem tudom be másnak,
Zsarnok asszony itt az oka
A kivándorlásnak!

Szép hazánknak bércei közt
A férfi szív bátrabb,
Nem mókázik ha megunja
Lerázza a jármát.

Mi még a jó reménységben
Egy darabig várunk,
De ha több lesz a kettőnél
Mi is kivándorlunk.

Tömörüljünk, hát bajtársim
Fogjunk kezét kézbe,
Ugyis sokat csalódtunk már
Ravasz asszony észbe'.

Fogjunk kezét, ellenség jó
Ezt írja az ujság, —
Mint fürgeteg törnek reánk
A szocialisták.

Bár az állam is fél tőlük —
De mi jobban féljünk,
Míg e faj él ne legyen egy
Nyugodalmis éjünk.

Tudjátok-e, hogy mit akar
Ez az ármányos had?
Adni akar az asszonynak
Még nagyobb hatalmat.

Ha a kormány nem bír velük
Csak mi nekünk szóljon,
Az ádáz szent küzdelemben
A mi vérünk folyjon.

Mint a tigris úgy marakszunk,
Ugy mi papushősök,
Örömköbben sirnak ott fent
A dicső szent ösök.

Majd megtanítjuk mi őket
Igaz becslésre,
Vagy megesszük valamennyit
Egy gábel früstükre!
(Vége.)

NYILTTÉR.

(E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget sem a szerk. sem a kiadó.)

Heneberg-selyem fehér és szi
nesben méterje 60 kr.-tól 11 frt 35kr.-ig blouse és ruhákra, Vitel- és vámentesen bázhoz szállítva Gazdag mintaválaszték kérelemre azonnal küldetik. **Henneberg G. selyemgyára Zürich.**

Két jó forgalmu borbély
üzlet vidéken családi ügyek
miatt azonnal eladó. Czim a
kiadóhivatalban.

Fehér és vörös
3 éves ó-bor
jutányos áron eladó. Készlet 5 hektó.
Czim a kiadóhivatalban.

Egy koronáért portómentesen küld
az orvosszövetség sorsjátékához egy
sorsjegyet az
Országos Sajtóiroda,
Budapest, Kemény Zsigmond u. II.
Huzás már október 10-én.
1840 nyeremény. I főnyeremény 40000 K.
Legnagyobb nyeremény legked-
vezőbb esetben 50000 korona.
I korona Szerencse fel! I korona
I sorsjegy

CS. és KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ.

FERNOLENDT
cipőfénymáz fekete és sárga cipők minden bőrmínőséghez a legjobb fénymáz a világon és fénycrém világos cipőkhöz, a legszebb fényt adják és a bőrt tartossá teszik. Elviselt, foltoscipők rásza, vagy barna bőrből a **Lyosin** (diszfénymáz) által, mintha ujakká lennének.
Alapítottatott 1832. Gári raktár Wien, I., Schulerstrasse 24. Kapható mindenütt.

Özv. Cserna Györgyné Templom-
utczában levő háza igen kedvező
feltételek mellett eladó. — Ugyan-
ott két lakás is van kiadó.

Sohasem kínálkozok az élet-
ben oly ritka alkalom, hogy cse-
kély 2 frt. 96 kr.-ért következő
remek árügyjteményt kaphatni
12 darab. 2 frt 96 kr.

1. Nickel horgony-rem zsebóra
pontosan járó 3 évi jótállás mel-
let. 1. Valódi goldin pánczelláncs
vagy nickel, 3 drb, valódi goldin
gyűrű legujabb facon Simmil
brilliánszal 2 drb. igen finom
goldin nyakkendőtd, 2 drb va-
lódi goldin fulbevaló legujabb
facon, 1 tok horgonyóra számára.
1 goldin brosch párisi system, 1 goldin, vagy
nickel zsuzsu a lánczra. Nem tetsző tárgy kés-
séggel kicseréltetnek, vagy ára visszatérítettik,
miáltal minden risico ki van zárva. Hasonló hir-
detések utánzatok. Mind e 12 remek ékszer a
horgony rem. órával együtt 2 frt. 96 kr. A pénz
előleges kifizetés vagy utánvétellel kapható:

Kapellner & Holzer
óra és aranyáru gyári raktár nagybani elárusítás
KRAKAÓ, Dietel-utca 68 (Austria.)
Képes árjegyzék ingyen és bérmentvel

Teljesen ingyen

Alapitta-
tott
1840-ben.

dobja ki a pénzt, ha érték-
telen utánzatok által hagyja
magát elámitani. Az én va-
lódi amerikai Nickel
(ANKER-ROS KOPF-ÓRÁM
Antimagn etique) szabadal-
mazott Email-számlappal,
itt látható min-
ta szerint 30
órai járással e-
gyedüli. Kiváló
ellenállóképes-
sége, valamint
pontos járása
által a legked-
veltebb és a le-
tező legjobb
strapa óar Kü-
lönösen ajánl-
ható tiszták-
nek, vasuti hi-
va fal o-
k o k, csendőr-
ség, pénzügy-
ország, kalau-
zok, gépészek és mindazok részére, kik egy erős, meg-
bizható és tartós órát akarnak. Ara egy szép nickel lán-
czal és tokkal együtt csak

**6 korona, 3 évi jótállással. 3 darab vételnél
csak 5 korona.**

Nem megfelelő esetében kicserélem, vagy a pénzt viss-
szadom. Szétküldés az első amerikai óragyárak vonak-
képviselte által

BÖHNEL MIKSA, óras Bécs, IV., MARGA-
RETENSTRASSE 48/50.
a cs. és kir. állami hivatalnokok szállítója.

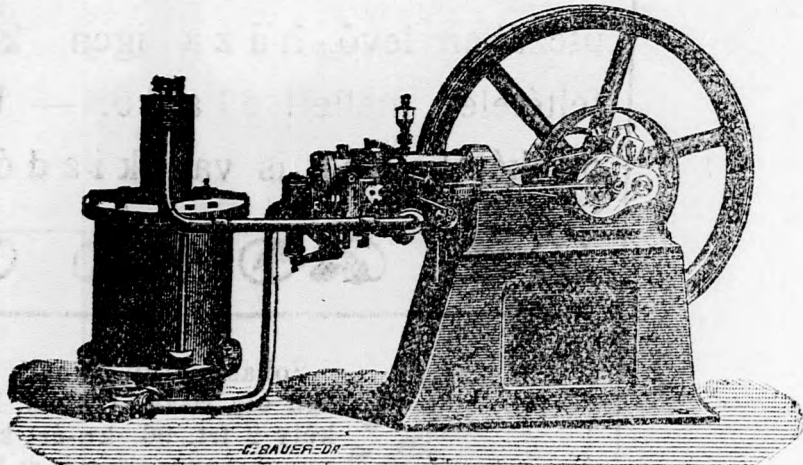
Óvás: Kereskedők Roskopf-órákat pléh-tokkal és imitált
papir-Email-számlappal ajánlanak. Ily óra nálam 1 frt. 75
kr. és megjegyzem, hogy én nem vagyok kereskedő ha-
nem órás. Az én óráim finom szabadalmazott Email-
számlappal vannak ellátva, pontosan szabályozottak és
mindent, a mi nincs fenti czéggel yzessel ellátva, utasít-
suk határozottan vissza.

Közel 8000 motor 60,000 lóerővel a legteljesebb megelégedésre szállítva.

Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.

(ezelőtt Hillei) főtelepe és műhelye:

Gellért Ignác és társánál,
Budapest, VI., Teréz-körút 41. Telefon 1291.

Ajánljuk az elismert legjobb, legtökéletesebb, legtartósabb gyártású, leg-egyszerűbb kezelési és legolcsóbb üzemű drezdai benzín-motorokat és lokomobílokat és széngázfejlesztős (generátoros) motorokat.

Malomüzemre, darálásra, takarmánykamrákba, tejgazdaságoknak, favágáshoz, vízemelésre, csépléshez és minden más munkához a legjobb vízmerő.

A drezdai motorok minden versenyvizsgálaton és kiállításon a legelső díjakkal lettek kitüntetve.

Referenciák: a legelőkelőbb malomtulajdonosok, uradalmak és gyárvállalatok.

Kedvező fizetési feltételek!! — Legmesszebb-menő jótállás!!

64 kitüntetés és 8 állami érem

Ajánljuk az édeslédó n. é. gazdaközösségeknek, nagyszámú visontai Kovács László úrnál Városgyőr-kén (Heves megyében) működő drezdai benzínlokomobil leg-nagyobb fajta (10 lóerős) cséplővel való megtekintését.

A kolozsvári gazdasági kiállításon 1903. évi szeptember hó 5., 6., 7. és 8-án egy drezdai benzín-motor és egy drezdai benzínlokomobil lesz üzembe állítva.

Epilepsia.

A ki nyavalyatorésben, gör-
csökben s más idegben szenved,
kerje azon füzetet, melyet ingyen és
bérmentve küld Schwanen
gyógyszertár Frankfurt a/M

Az egész or-
szágban s kü-
lönösen var-
ró iskolákban
be van ve-
zetve.

Varrógép szétküldés

BÉCS, VI.,
Mariahilfer-
strasse 62.

Előnyösen ismert szétküldés
tanítók hivatalnokok és egye-
sületek tagjainak.

Minden zör-
gés nélkül varr,
s könnyű já-
ratu, egyszerű
szerkezetében
feltűnően ele-
gans a legutóbbi idők leg-
tökéletesebb vívmánya. Ez
idő szerint a legelőnyösebb
esaládi gép lábajtásra, be-
zárható fedéllel.

Elektra 5 sz. 41 frt. — 4
heti próba idő és 5 évi írás-
beli jótállás biztosítottak.

Azon gépek, melyek a
próba időben nem működ-
nek kiváncsiságra, saját
kötésükre visszaküldhetők s
készséggel visszaveszem. Tan-
ítónak, hivatalnoknak,
nem különben privát sze-
mélyeknek sok ezer WERT-
HEIM varrógépet teljes meg-
elégedésre szállítottam, ame-
lyek bármelyike megtekin-
thető.

Kérjen elismerő leveleket és
árjegyzéket!

Wertheim
Elektra 2.
sz. 37 frt 50

Tankönyvek jutányos áron kaphatók: Szilber János könyvüzletében.

CREME IDEAL

A legjobb kéz- és arczenőcs,
kiváló finom és illatos, elmu-
laszt mindennemű bőrküritést,
szepit, májfoltot, pattanásokat
stb. Nem zsíros, nappal is hasz-
nálható, mert nem látszik a bő-
rön, kitűnően tartja az arcpot,
azért mulatságok előtt kitűnően
alkalmas.

Cyönyörű kiállításban ára 1
korona. — Venus mosdóvíz 1
korona és hozzávaló szappan
30 fillér. — Kapható a főrak-
tárban

VÖRÖS KERESZT

GYÓGYSZERTÁR
TORONTÁL-SZÉCSÁNY.

CSONGRÁDON:

Wiesner Lajos gyógyszerész ur-
nál „SZT.-RÓKUS” gyógy-
szertár.

Betegek egészségesebbek lettek, gyengék erősek lettek.

Kiváló életelixir, híres orvostudor által feltalálva,
mely minden ismert bajt gyógyít. A csodával határos
gyógyítások értékék el vele. A régi világ titka, a
hosszú élet, meg van fejtve.

Évek hosszú során át türelmesen tanulva és
kutatva a mult poros aktáiban és a jelen orvosi
tudományokban, dr. Wood amerikai orvos azt a

csodás kijelentést teszi, hogy ő az életelixirt fel-
találta és képes vele délszaki gyökerek keverésének
segítségével, melyeket csak ő ismer és melyekből
az életelixir előállított, a mi gyümölcse az évek
óta tartó kutatásának, minden betegség, mely az
emberi testet bántja, meggyógyítani. Semmi kétség,
hogy az orvos ez állítása valóság és a csodálatos
gyógyítás, melyet naponként elért, nagyon is mel-
lette bizonyít. Elmélete, melyvel előhozakodik,
észbeli, széleskörű tapasztalatokon nyugszik, me-
lyeket éveken át az orvosi praxisban szerzett.
Egyetlen szenvedő se mulasztja el a csodás
„életelixirt”, mint a hogy ő nevezi, megpróbálni.
Egyes gyógyítások kiválóan figyelemreméltók s
majdnem hihetetlenek, ha nem bizonyítanák hitelt
érdemlő tanuk.

Az orvosok által feladott betegek családjának
és barátainak teljes egészségben visszaadattak.
Rheumatizmus, neuralgia-gyomor-, máj-, vese-,
vér- és bőrbetegségek és hólyaghajok eltűnnek
mint bűvészet által. Főfájás, derékfájás, idegesség,
hideglelés, aszkór, köhögés, hűlés, katarhus, bron-
chitis és minden torok és tüdőbaj vagy más egyéb
szervek megjavulnak oly idő alatt, mely egyszerűen
csodálatos.

Tisztítja az egész szervezetet, vért és szöve-
teket, az idegek normális erejét visszaadja és az
egészség csakhamar ismét helyreáll.

Ára: 6 üveg 6 kor., 12 üveg 10 kor. A szétküldés
utánvétel vagy a pénz előleges beküldése mellett
vámmentesen történik. Megrendeléseket elfogad
Petrovics Miklós, Budapest, IV., Bécsi-utca 2. sz.

Kopaszfejű voltam!

Keves évvel ezelőtt fejem még kopasz volt.
Atyám és nagyapám is kopaszfejek voltak.
Anyám haja természetből fogva nagyon gyér volt.
Kibékültem azon gondolattal, hogy kopaszfejű
maradok, míg egy napon, Svajczban való ki-
rándulásom alkalmával, Epstein L. világhírű
vegyész Baselből megismerkedtem, ki tőlem
társalgásunk alkalmával rövidesen azt kérdezte,
vajjon nem kívánom-e, hogy dús hajzattal bírjak?

Természetesen feletle ki-
váncsi lévén, igenlőleg
feleltem. Erre elbeszélte
nekem, hogy egész életén
keresztül a vegyészeti ta-
nulmányozta és különösen
a haj betegségekkel foglal-
kozott. Szavai megerősí-
tésére mindjárt adott is
egy doboz «Sámson» nevű
hajnövesztőt. Rövid ideig
használtam a preparátust.
Három hét múlva hajam
ujjnyi kezdett és negyven
nap múlva fejem teljesen

be volt fedve. A kenőcs egy részét két bará-
tomnak juttattam; az egyiknek, egy nőnek, haja
majdnem teljesen kihullott. A hajtalaj erősbülése
mindkét esetben bámulatos volt. Ezóta árusítom
a «Sámson» pomádét, melyet a felfedezőtől
nyerem. Azon helyzetben vagyok, hogy mindkét
nemre való egyenlően sikeres erős hatásának
százakra menő példákkal szolgálhatok. Nem
titkos szer. Nincsen számára fényes etikettám.
A hajtalajra való rendkívüli táplálóerején kívül
előnyei a haj növesztésének felélesztésében és annak
fentartásában állanak. Kezkeskedem, hogy a bőrre
vagy hajra ártalmas alkatrészeket nem tartalmaz.
Hogy mindenki szerem értékéről meggyőződ-
hessenek, kívánatra bárkinek próbát küldök. Ha
azután találja, hogy a haj nőni kezd, csekély
árért egy további mennyiséget küldök. 1 doboz
6 korona, 3 doboz 12 korona, 6 doboz 20 korona.

Főelárusító Magyarország részére:

D. SCHÖN

Bécs, VI., Gumpendorferstrasse 35.

Minden olvasónak, ki
pontos címért velem tu-
datja és 20 fillért bé-
lyegben portó gyanánt
mellékel, azonnal egy kis
próbát ingyen beküldök.

Karcsúság

és egytől tartós egészség elérésére tessék
használni a növényekből készített
valódi keleti tuncer-oseppeket.
Nincs erős test, nincs erős cső, hanem fiat-
tos nyulánság, tetszetős alak, graciózus
formájú test, az életmód változtatása nélkül.
Teljesen veszélymentes soványító kúra. Kel-
lemes, egyszerű használati mód. Nem diétetika.
Nem gyógyszer. Természetes növénykivonatok,
jótállás, hogy az egészségre nincs káros ha-
tással. Természetes hatás. Csak elismerő
nyilatkozatok.

Használat után.

Ezen orvosi kiválósguktól jónak ta-
llált cseppek nyulánská teszik a testet, de az egész-
ségre nincs káros hatásuk, mint más készit-
ményeknek. Nem hashajtó hatásaik, hanem
direkt az emésztésre és a zsírszövet-sejtekre hatnak, az arcvonásokat ifjítják és a testet
ruganyossá és erősebbé teszik. Kiszáradhatatlan hatáson, női, férfi és gyer-
meknél. Egy nagy üveg ára, sokáig eltart, 5 K., 3 üveg 12 K., 6 üveg 20 K. Szétküldés
titoktartással utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése esetén. Megrendelések intézendők:

Petrovics Miklóshoz, Budapest, IV., Bécsi-utca 2.

A szép kebel

a legelőkelőbb női baj, melyben a természet a leg-
kevésbé bökéri. A hölgyek tehát örömmel fognak
értesülni, hogy létezik egy teljesen veszélytelen szer,
mellyel a természetet szelid módon kény-zerithetjük,
hogy e tekintetben kevésbé fukar legyen. Ez az elő-
kelő hölgyek előtt már ismeretes szer a valódi keleti
Vénus-balzsam, melyet a leghíresebb orvosok javal-
ják és tényleg azon tulajdonsággal bír, hogy a kebleket
kifejleszti és újra helyrehozza, a szöveteket erősíti, a
vállak csontkiugrásait elsimítja, a mennyiben a kebleknek
egyáltalában bizonyos emelkedést kölcsönöz. Hatása
abban áll, hogy a táplálék átváltozását plasztikus álla-
póthoz megkönnyíti és elősegíti, mely utóbbiak a kebel
táján rakodnak le. A már egyszer elért siker a jövőben
minden különös kezelés nélkül fennáll. Eltett hatása
folytán a valódi keleti Vénus-balzsam azonkívül
friss arczintet kölcsönöz, az arcvonásokat szépíti és
egészen fiatalít. Minden természet részére hasznos, épp
úgy a kifejlesztésben levő fiatal leány, mint már teljesen
kifejlett asszony számára. Ugyanaz a sovány, hús-
szegény férfiaknál is hasonló szolgálatot tesz. Semmi
esetben sem lehet a legkevésbé sem ártalmas az egész-
ségre. — Ára egy nagy üvegnek, sokáig eltart, 6 kor.,
3 üveg 12 kor., 6 üveg 20 kor. — Szétküldés titoktartás mellett, vámmentesen, után-
vétellel vagy előleges fizetés ellenében. — Rendelések címzendők:

Petrovics Miklós, Budapest, IV., Bécsi-utca 2.